

TÜRKLERDE ASKERİ MÜZİK TARİHİ HAKKINDA BİR İNCELEME

A. Selçuk BAYBURTLU^{1**}

ÖZET

Her ulusun kendi özelliklerini yansıtan bir müziği vardır ve bu müziklerde kendine has özelliklerle icra edilir. Türkler askeri yapılanması içinde askeri müziği kullanmışlar ve bu askeri müzik daha sonra farklı isimlerde kullanılarak ve daha da geliştirilerek günümüze kadar gelmiştir.

Bu araştırmada, Osmanlı mehter teşkilatının tarihi, mehter teşkilatının yapısı teşkilatta kullanılan enstrümanlar, Türk ulusu üzerindeki önemi ve günümüz bando oluşumunu saptanmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın yürütülmesinde literatür taraması ve betimsel durum analizi tekniği kullanılmıştır. Kayıtlardan ve literatür taramasından elde edilen bilgiler materyal olarak kullanılmıştır. Kullanılan bilgiler (veriler), belgesel kaynak tarama, çözümleme tekniği ile elde edilmiştir. Bu araştırmanın yürütülmesinde literatür taraması ve betimsel durum analizi tekniği kullanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, her ulusun kendi özelliklerini yansıtan bir müziğinin olduğu, bu müziklerin kendine has özelliklerle icra edildiği, Türklerde müzik kavramının arkeolojik kazılarda bulunan kanıtlara ve tarihi kaynaklara göre 5000 yıl öncesine dayandığı, Türklerde askeri müzik devlet yapısının gelişmesiyle daha da belirginleşmeye başladığı, mehter yapılanması ve olgunlaşmasının I. Murad döneminde başladığı, daha sonra mehterhanenin kapatılıp Muzıka-i Hümayun' a dönüştürüldüğü, 1924 yılında Ankara'ya taşınarak ve Riyaset-i Cumhur Musiki Heyeti adıyla Milli Savunma Bakanlığı'na bağlanmış olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mehter, Bando, Osmanlı, Askeri Müzik

Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, selcuk.bayburtlu.25@hotmail.com

¹ Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, selcuk.bayburtlu.25@hotmail.com

TURKISH MILITARY MUSIC HISTORY ABOUT A REVIEW

ABSTRACT

Each nation has a music that reflects its own characteristics and is performed with its own characteristics in the music. The Turks used military music in their military structure and this military music was later used up in different names and further developed today light.

This research, the history of the Ottoman mehter organization, the structure of the mehter organization, the instrument used in the organization, the preciousness on the Turkish nation and the formation of today's band were tried to be determined.

Literature search and descriptive state analysis technique were used in the study. The information obtained from records and literature review was used as material. Their formation (data) used was obtained by documentary sources scanning, analysis technique. In the execution of this research literature survey and descriptive state analysis techniques were used.

The result of this search is that each nation has a music that reflects its own characteristics, that this music is performed with its own characteristics, according to the evidence found in the archaeological excavations and historical sources, the concept of music in the Turks was based on 5000 years ago and in the Turks the military music began to be more evident by the development of the state structure, Mehter structuring and maturation started in the period of Murad I, later the mehter dynasty was closed and turned into Muzikha-i Hümayun, moved to Ankara in 1924 and connected to the Ministry of National Defense in the name of the Riyaset-i Cumhur Musiki Delegation.

Key Words: Mehter, Band, Ottoman, Military Music

1.Giriş

Her ulusun kendi özelliklerini yansıtan bir müziği vardır ve bu müziklerde kendine has özelliklerle icra edilir. Türklerde ise müzik arkeolojik kazılarda bulunan kanıtlara ve tarihi kaynaklara göre 5000 yıl öncesine dayanmaktadır, bulunan kanıtlar ışığında Türklerde müzik en çok dini ve askeri alanda kendini göstermiştir.

Ancak Türklerin en eski ataları, zamanla tapınma ve büyüün yanı sıra, sağaltım, savaş, eğlence ve dinlenme, küçük çocukları uyutma gibi aktivitelerde de müzikten yararlanmayı öğrendiler. Bütün bu öğrenme süreci sonunda yeterli birikimin oluşması ve birey, toplum, devlet yaşamının gelişmesiyle birlikte tapınma ve büyü amacı gütmeyen, askeri ve sivil amaçlı müzikler de oluşup belirginleşmeye başladı (Uçan, 2000:18).

Ögel' e göre "Türklerde müzik yalnızca zevk, neşe ve eğlence kaynağı, aşkın ve hüznün ifade aracı değil, devlet-millet birliğini oluşturan, halkı uyaran, savaşta orduya millî duygular veren, yürüyüş ve hareket düzenleyen; dini bakımdan ise iyi ruhları çağıran, kötü ruhları kovan bir kültür ve gelenek sembolüdür"(Ögel 1977:4-5).

Bu noktada Türklerin davul, flüt, nakkare ve def gibi çalgıları kullanması ve göçebe yaşam içerisinde savaş olgusunun önemli bir yere sahip olması, askeri müzik kültürünün oluşumuna temel sağladığı düşünülebilir. Ancak burada üzerinde önemle durulması gereken, Türk tarihinde ordu, halk ve devletin yapısal olarak hep iç içe ve birbirlerinden hiç ayrılmamış olmasıdır. Bu da halkın müziğe ordu ve dolayısıyla devlet yaşamında farklı bir işlev kazandırdığı düşüncesini akla yakın kılmaktadır (Kaya, 2006; 95).

Askeri müziğin en köklü ve kullanımı en yaygın olan çalgı davuldur. Davul kullanımı eski Türklerde gücün ve kudretim simgelerindendir. Bu simgelerden biride “tuğ” dur.

Tuğ; “Tuğ, at kuyruğu bağlanmış ve ucuna da altın yaldızlı top geçirilmiş mızrak gibi bir sembolün adıdır”(Türkmen 2009:50).

“Yaklaşık M.Ö. 4. yüzyılda, Altay dağlarının güneybatı eteklerinde kurulan ve tarihte bilinen ilk Türk devleti olan Büyük Hun Devleti, aynı zamanda bilinen ilk askeri müzik topluluğu olan Tuğ Takımı'nı da oluşturan devlettir” (Kaya, 2006; 95).

“ Eski Türkler için kutsal sayılan tuğ, davul ile bir bütün durumundaydı ve tuğun açığa çıkartılarak dalgalandırılması da bir savaş habercisi olarak sayılırdı”(Özalp 2000:43).

Örnek verecek olursak; “İslâmiyet öncesi Orta Asya Türk devletlerinde Kurultay'ın açılış ve kapanışında, Hakan'ın Kurultay'a gelişinde davulların çalınıp, tuğların çekildiği birçok kaynakta anlatılmaktadır”(Güner 2007:102).

Sancak ve tuğ kullanımı sadece Türk devletlerinde değil, Batı devletlerinde de görülmektedir.

“Orta çağ uygarlığında Batı'da egemenlik sembolü olan flama, arma-sembol ve taçların Doğu'daki karşılığı bayrak, tuğ ve davul olmuştur”(Güner 2007:102).

Tabıl; Karahanlılar döneminde “tuğ müziği” “tabıl müziğine” ve “tuğ takımı” “tabılhane” ye dönüşürken, askeri müzik devlet içindeki yerini korudu. Kaynaklarda Davul kelimesinin eski söylenme biçimi olarak geçen Tabl veya Tabıl teriminin “Asur uygarlığında kullanılan tabbalu adlı davul benzeri vurmali bir çalgıdan gelmiş olabileceği”(Say,2005:425)

Türklerde askeri müzik tarihi hakkında bir inceleme

Hunlardan bu yana devam eden Hanlık sarayında “Nöbet Vurma” veya “Tuğ Vurma” geleneği ise İslamiyet’in benimsenmesinden sonra da uygulanmaya devam etmiştir. “Tabılhane nöbetlerinde “kök” veya “küğ” denilen, belirli usullerle beslenmiş, çalgısal eserlere yer verilirdi. Her gün ayrı bir kök seslendirilerek bir yılda 366 kök dinletilmiş olurdu. Bu durum kuşkusuz Türk askeri müzik dağarının tarihsel gelişimi içinde Karahanlılar dönemine gelindiğinde ne denli artıp zenginleşmiş olduğunun göstergesiydi”(Uçan,2000:35).

Nevbet; İslamiyet öncesi sonrası farklı anlamları olsa da nevbet nöbet manasında kullanılmaktadır. İslamiyet öncesi Türkler de nöbet değişimi anlamı var iken İslamiyet sonra da namaz vakitlerini bildirme anlamı yüklenmiştir.

Türklerde askeri müzikte en çok kullanılan enstrüman davuldur. Güç ve kudreti temsil eder. Davul çalma eylemi Türklerde savaş harici pek çok toplumsal olaylarda kullanılmıştır. Eski Türklerde davul çalma biçimine ise “ nevbet vurma ” denilmektedir. Bazen tek nevbet vurmada davula eşlik eden enstrümanlarında kullanıldığı bilinmektedir.

VIII. Ve IX. yüzyıllarda yalnız davul ve ilkel borularla vurulan nevbet, IX. yüzyılda, kös, davul, boru ve zil ile zenginleşip vurulmaya başlanmıştır. XII. yüzyılda Nay-ı Türk adı verilen Türk borusunun da enstrümanlar grubuna katılması ile Mehter bugünküne yakın şekliyle ortaya çıkmıştır (Güner 2007:102).

Bu açıklamandan da anlaşılacağı üzere eski Türklerde her eylemin bir anlamı olduğu gibi “ nevbet ” vurmanın da bir anlamı vardır.

Selçuklularda nevbet müziğini icra eden topluluklara Tablhane ya da Nevbethane çalanlara ise Nevbetiyan denilmiştir. Selçuklulardan Osmanlı’ya

geçen mehterin uzun süre Osmanlı'da yine nevbet olarak adlandırıldığını da belirtmek gerekir. Nevbethaneden Mehterhaneye geçiş kesin olarak tarihlendirilemezse de, eldeki veriler bunun uzun bir süreçte gerçekleştiğini göstermektedir”(Kaya 2012:98).

Selçuklu devleti nevbet ile ilgili başka bir kaynağa göre; Selçuklu saraylarında bu askeri müzik dışında ve günlük eğlencelerden başka bayram ve düğün şenliklerinde, culüs ve zafer merasimlerinde, misafir hükümdarın ve elçilerin kabullerinde çeşitli oyunlar, rakslar ile birlikte musiki büyük rol oynuyordu. Ayrıca atlı oyunlar ve yarışlar, Türklerde davulsuz ve zurnasız olamazdı. Ancak devlet protokolünde bu gibi yarışlar devlet nevbetleri ile yapılmaktaydı. “Bağdat'ta Tuğrul Bey 'in düğününde başta ihtiyar Sultan olmak üzere, bütün Türk beyleri birlikte Türkçe şarkı söylüyor, raks ediyor ve dizlerini yere vurarak sıçırıyorlardı”(Turan, 1996:396).

Türklerde askeri müzik geleneğinin bilinen tarihi, Asya Hunlarına dayanmaktadır. Bu dönemden itibaren burulan bütün Türk devletlerinde askeri müzik ve askeri müzik takımları büyük öneme sahip olmuştur. İslâmiyet'ten sonra kurulan Türk devletlerinde bu müzik ve müzik takımları farklı isimlerle devam ede gelmiştir (Vural, Göher Vural 2012:564).

Bu açıklamadan yola çıkarak İslamiyet öncesi ve sonrası Türk askeri müziğini açıklamak gerekmektedir.

1.1.Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı Türklerde İslamiyet öncesinden, günümüze kadar askeri müziği araştırmak, Osmanlı Mehter takımı ve günümüz Bando takımı hakkında bilgi vermek amacı ile yapılmıştır.

2. Yöntem

Bu araştırma betimsel tarama yöntemi kullanılarak hazırlanmıştır.

2.1. Araştırma Modeli

Araştırma, tür olarak betimsel türde, model olarak genel tarama modelindedir. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örnekleme üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2002, s.79).

3. Bulgular

3.1. İslamiyet Öncesi Askeri Türk Müziği

Askeri müziği güneyden batıya doğru yayanlar Türkler olmuşlardır. Hunların ordularında ve resmi törenlerinde davul, zurna, (Bu dönemde zurnanın kullanıldığına dair bilgileri Budak ve Ögel'in eserlerinden öğrenmekteyiz. Lakin bu çalgı bugünkü zurnanın bir prototipi niteliğinde olmalıdır. Budak'ın eserinde MÖ 1000 ile 100 yılları arasında zurnanın kullanılmış olduğuna dair bilgiler bulunuyor olsa da kaynakçası belirgin olmadığından bu çalışmada zikretmek doğru bulunmamıştır.) boru ve zil gibi çalgıların kullanıldığı bilinmektedir (Gazimihal, 1955:1).

"Savaş alametleri", eski Türk devletlerinin sembolleri arasında en önde gelen işaretlerdir. Çünkü savaş alameti aynı zamanda bir savaş aleti idi. Bu alametler savaşlarda çeşitli görevler üstlenmekte idiler. Uçlarına atkuyruğu bağlanmış olan tuğlar savaşta, ordu düzeyindeki birliklerin yerlerini ve hareketlerini gösterirdi. Askeri müzik topluluğu ile davullar, ordunun hareketine her zaman bir düzen verirdi. O dönemin başkomutanı olan hakanın yanında olan ve onun komutlarına göre çalınan "hakani kös" de yüksek sesi ile ordunun hareketlerini yönlendirirdi. Hun halkı, bu kösleri ilahi güçlerin çaldığına ve seslerinin ise gök

gürültüsü gibi doğaüstü bir olay olarak insanların içlerini titrettiğine inanırlardı (Ögel, 1986: 19 – 20).

İslamiyet öncesi Türk devletlerinin kültürleri ile ilgili çoğu bilgiyi Çin kaynaklarından elde edilmektedir; “M.Ö. 119’da Çin ordusunun ünlü Generali HoCh’üping, Hunların sol büyük generaline hücum etti, birçok esirle birlikte bayrak ile davulunu da, ele geçirdi.” Bunun öncesinde “Sağ beylerbeyinin otağının önünde dikili, kıllı Hun bayrağının altında, Hun ve Çin askerleri göğüs göğse dövüşmüşlerdir”(Ögel, 1986: 41). Ele geçirdikleri bu davul, Türklerin hâkimiyet alameti ve bir namus sembolü olduğundan ötürü önem taşımaktaydı. Yine Çin kaynaklarında “Hun taktiği kullanan Çin generali LiLing, Hunlara karşı küçük ordusu ile ilerlerken, çan ile hareket ve davul ile de durma emri veriyordu.” (Ögel, 1986: 41)

MÖ. 115 ile 138 yıllarında Ferganaya ve belki de Baktriyan’a kadar gelen Çin general ve siyasetçisi Şan-kiyen’e göre: “bu dönemde Çinliler muharebede musikiyi kullanırlardı, fakat Türklerin savaş çalgıları daha çeşitli idi” (Kösemihal, 1939: 7, 8).

Hunlarda savaş öncesi kurulan otağın önünde Hun bayrağı diyebileceğimiz tuğlara kurbanlar verilmiştir ve tuğların altında ise nevbet (davul) vurulmuştur. Ordunun yürüyüşü esnasında ise Osmanlı devletinde olduğu gibi Hun bayraklarının arkalarından davullar ilerler ve çalınırdı (Ögel, 1986: 99).

Bir başka Çin kaynağında, MS. IV-V. yüzyıllar arasında şimalin (burada kastedilen Türklerdir) en mühim halk edebiyatı kahramanı olan Mu Lah’ın söylediği şarkılardan söz edilmektedir. Bu şarkılardan 66 adeti tespit edilebilmiştir. Bu şarkılar, davul, flüt, kaval, gonk, boynuz, zil, tao-pi-pi-li, pi-li, hu-chia (son üç âlet üflenerek çalınır), p’i-p’a (telli bir âlet) çalgıları ile çalınmaktaydılar. Son dört çalgı Türk müzik aletleridir. Çinliler bunları daha çok eski zamanlarda Türklerden almışlar ve benimsemişlerdir. Bu şarkıların çoğu Türk ordusunda savaşlarda askeri müzik olarak veyahut resmi merasimlerde kullanılırdı (Özerdim, 1943: 90).

Gök Türk dönemine gelindiğinde ise Türk müzik kültürünü temsil edebilecek ilk Türk müzikçileri yetişmiştir. Bu dönemde 12 perdeli Türk müziği ses sistemi-kuramı Gök Türklü “Sucup Akari” (MS.560) tarafından Çinlilere tanıtılmıştır (Budak, 2006: 25).

Bunun yanı sıra Hunlarda olduğu gibi askeri müzik takımı Gök Türklerde de hâkimiyet alameti olarak kullanılmıştır. Tahta çıkan hakanlara kurt başlı bir sancak (tuğ) ve davul verilmiştir. Savaşlar sırasında ordunun saldırması ve duraklaması hakanlık kösünün sesi ile belirlenirdi (Özaydın, 2007: 39).

MS. 585 yılında isyan eden Gök Türk kağanı İşbara' ya Çin imparatoru yolladığı araba, kıyafet, davul ve boru ile onu Gök Türk hanı olarak tanıdığını iletmiştir (Ögel, 1986: 42).

Tuğ takımları devletin bir parçası olduğundan, törenlerin ve özellikle savaşların vazgeçilmez bir parçası idiler. Önemli siyasal anlamlar içeren tuğ takımı bu dönemde, küvrük (kös), tomruk/kübürge (davul), çeng (zil), gibi sazlardan oluşmaktadır. Bu dönemde üflemeli çalgıların tuğ takımında ön plana çıkmış olması ezgilerin daha belirgin bir hal almış olduğunu düşündürmektedir. Hükümdara ait olan bu tuğ takımlarının Gök Türklerle ait olan gök ayinlerinde de çaldıkları bilinmektedir (Vural, 2011: 135).

Bu bilgiler harici askeri müzik dini hayatta da vazgeçilmez bir öge olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu döneme kadar Gök Tanrı inancına sahip olan Türkler, Uygurlar döneminde Mani dinini benimsemişlerdir ve bu dinin, “savaşçılık özelliklerini” kaybettiği düşünülmektedir. Mani dininin bu özelliği şüphesiz ki doğrudur. Savaşmaktan uzaklaşan ve yerleşik yaşama düzenini benimseyen Uygurlar Türk kültür yaşantısında çok önemli ilerlemeler kaydetmişlerdir (Vural, 2012: 69) .

Türk Uygur devletleri de tuğ ve davula tıpkı Gök Türkler gibi bir takım anlamlar yüklemiş, devletin resmi askeri müzik olarak devam etmiştir.

“Uygurlardaki askeri müzik çalgısı olan davuldan şöyle bahsetmiştir: “Onlar gün ve gün geçtikçe, davula vururlar, bu adet ile duyuruları yaparlar”, “Ayın on

yedinci günü, şafak sökerken, Prens Kalyanamkara en büyük davulun çıkartılıp vurulmasını ve nelerin olduğunun duyurulmasını emretti”, “Ve altın davul her yanındaki güzel ışıltılar ile sanki bir güneş gibi parlamıştır” (Finch, 1997: 321).

Buradan da anlaşıldığı üzere Türk Uygur devletlerinde önemli olaylarda davulu kullanmışlardır.

Bu döneme ait tuğ takımlarında yırağ, küvrük/kövrük, borguy gibi çalgıların yer aldığı bilinmektedir (Tuğlacı, 1986: 3).

Uygurların VIII ve IX. yüzyıllarda askeri müzikte surnay (zurna) kullandıkları, Uygurlara ait yazıtlarda, surnayın savaşlarda kullanılan bir çalgı olduğundan bahsedilmektedir (Sertkaya, 1982: 16).

3.2. İslamiyet Sonrası Türk Askeri Müziği

Türk tarihine damgasını vurmuş bir imparatorluk olan Selçuklu Devleti döneminde askeri müzik takımları varlığını sürdürmüştür. Bu devletin teşkilatı da, diğer Türk devletlerinde olduğu gibi tamamen askeri bir devlet teşkilatı idi (Uzunçarşılı, 1988: 59). Selçuklu döneminde askeri müzik topluluğu nevbet, nevbet takımı, tablhane gibi isimler almıştır. Selçuklulara ait nevbet takımının kadrosu XI. yüzyılda kös, davul, boru ve zilden ibaret iken, XII. yüzyıldan itibaren bu takıma “nay-i Türkî” adı verilen Türk borusu da eklenmiştir (Tuğlacı, 1986: 4).

Sultan Mahmut Gaznevi hicri 415 (MS.1024) yılında Ceyhun’u geçmek ve diğer taraftaki Ali Tekin’i yok etmek için büyük bir ordu ile yola çıkmış, nehri geçtikten sonra askerini şöyle düzenlemişti: “Ordunun harp nizamı kurmasını buyurdu. Meymene, meysere, kalb ve iki cenaha dizildiler. Fillere de zırh ve palan giydirdiler. Sonra, yine Sultan Mahmut, topluca buk (boru), debdebe, dühul ve tabıl (Burada dühul ve tabl ikisi de davul manasındadır. Muhtemel olarak yazar kös ile davulun ayırımını yapamamış olmalıdır.) dövülmesini ve fillerin arkasında ayine-i filan ve mihre-i sepid(beyaz) ve sanga ve şedef ve bahur çalınmasını buyurdular. Bunların avazından cihan ayağa kalktı ve herkes sağır oldu (Gazimihal, 1955: 8).

Selçuklu sultanları otağlarında sefere çıkarırken cenk davulunun vurulmasını emrederlerdi. Irak Selçuklu Sultanı Mahmud Bin Muhammed Tapar'ın askerleri Ocak 1127 tarihinde Darülhilafe'ye saldırınca halife otağından çıkıp nevbet vurdurmuştur (Özaydın, 2007: 39, 40).

Nesa (Nisa, Hazar denizinin doğusunda eski Gürcan Vilayetinde bir yerdir.) savaşı 1035 yılında gerçekleşmiştir. Bu savaşta Selçukluların askeri müziği kullandıkları anlaşılmaktadır. Selçukname'de şu kayda rastlıyoruz: "Gazne, askeri orduyu yağmaya ve Salar BegToğdı da seyretmekle meşgul oldu. Bunlar da tam ihtiyatsız ve yağmada, düşmanı yok sanıp, kimi yatıp kimi oturur iken, Selçuklular tabl (davul) ve nakkare çalıp, bir aradan hücum edip, Gazne ordusuna göz açtırmayıp çoğunu kılıçtan geçirip kırdılar" (Erendil, 1992: 7).

Yine Büyük Selçuklu Devletinin kuruluşu esnasında, Tuğrul Bey ile Gazneli Sultan Mesud'un haziran 1039 tarihinde yaptığı savaşlara şahit olan tarihçi Muhammed bin Hüseyin el-Beyhaki, iki tarafın tablhanelerinin vurduğu nevbetler ile etrafı dolduran kös, davul ve boruların sesleri yüzünden, cihanın yerinden oynadığını ve Sultan Mesud'un ordugâhının saldırıya geçmesi sırasında, nevbet seslerine karışan kılıç ve kalkan şakırtılarıyla muazzam bir gürültünün her yanı sardığını belirtmiştir (Özcan, 2003: 546). Bu kaynaklardan da anlaşıldığı üzere Selçuklu Sultanları savaşlara daima askeri müzik takımları ile gitmişlerdir. Sultanlar nevbet takımının beraberinde, başları üzerinde tutulan çetr denilen şemsiyeleri, sancak ve bayrakları yanlarından eksik etmemişlerdir (Uzunçarşılı, 1988: 28; Altınölçek, 1999: 752).

II. Gıyaseddin Keyhüsrev döneminde Moğollar ile girişilen Köseadağ savaşında askerler atlarına bindiler ve avaz-ı kös ve tabl ile harekete azm ettiler. Savaş sırasında Anadolu askerleri Moğolların firar ettiğini zannederek sultana düşman münhezim oldu diye haber gönderdiler beşaret-i zafer vuruldu bu esnada Baycu geriye döndü ve askerlerine şiddet ile ok atmalarını ve hücumla geçmelerini emretti. Gelen oklardan Anadolu askerinin çoğu şehit oldu (Bibi, 2010:176-177).

Bu dönemde Karamanoğulları'nın askerlerini toplamak için tablhaneleri olduğu bilinmektedir. Bunun yanında Karaman beyinin atının eyer kayışında nakkaresi

olduğu aynı kaynakta belirtilmektedir (Bertrandon de la Broquiere'den aktaran; Uzunçarşılı, 1988: 135). Bu tür nakkareler Orta Asya Türkleri tarafından kullanılmıştır. Savaşlarda ve göçleri esnasında haberleşmek, evcil kuşlarını yönlendirmek için kullandıkları bilinmektedir (Özalp, 2000: 432).

3. Osmanlı Devletlerinde Mehter Teşkilatı

“Mehter, Osmanlı Devleti'nde, Osman Gazi'den Sultan II. Mahmud'a kadar uzanan dönemde, 1299-1826 yılları arasında toplumsal ve siyasal işlev de üstlenmiş olan geleneksel askeri müziğimizin adıdır ve bu gelenek 537 yıl sürdürülmüştür”(Say 2005:444).

Askeri müzik geleneği Osmanlılara Selçuklular vasıtası ile geçmiştir. Selçuklularda nevbet denilen askeri müziğin unsurları, dönemin Osmanlı sultanı Osman Gazi'ye jest olması amacı ile gönderilmiş, Osman Gazi divan kurarak nevbeti ilk kez tüm maiyeti ile ayakta izlemiştir. Osman Gazi'nin zaferlerinin duyulması üzerine Selçuklular tarafından h.683=m.1284 tarihli bir fermanla Söğüt ve civarı kendisine verilmiş ve h.688=m.1289 tarihli ferman ile de bağımsızlık malzemesi gönderilmişti(Sanal 1964:5).

“Osmanlı Devletinin çekirdek mehteri hüviyetinde olan nevbet takımı daha sonraları geliştirilmiştir. Bu tarihten sonra tabl-ı alem mehterlerini Osmanlı Devleti teşkilatında kurum olarak görmekteyiz. Tabl-ı alem mehterlerinin teşkilat olarak oturması Fatih devrinde olmuştur”(Özcan 2003:546).

“Osmanlı askeri müziği, Osman Gazi zamanında savaşlarda yer almaya başlamıştır. Fatih Sultan Mehmed zamanına kadar yeteri kadar yazılı kaynak olmamasına rağmen Fatih zamanında askeri teşkilatlanmanın ve doğal olarak mehterhanenin de geliştiği görülmüştür”(Çokamay 2012:447).

Türklerde askeri müzik tarihi hakkında bir inceleme

Mehter teşkilatı Osmanlı devletinin büyümesi, güç ve kudreti ile orantılı ise bu büyüme Fatih Sultan Mehmet Han döneminde büyük bir hız kazanmış ve kullanım alanlarında farklılıklar görülmeye başlamıştır.

“Mehter hiçbir Türk Devletinde savaş aleti durumunda kalmamış, barış durumlarında, kutlamalarda, eğlencelerde, hükümdar alaylarında da kullanılmış ve devletin bir parçası durumundan da asla kopmamıştır”(Özalp 2000:43).

“Mehterin sadece savaş değil barış zamanında da sosyal görev ve sorumluluklarının olması, teşkilatın tamamıyla Yeniçeri Ocağı'na tabi oluşunu engellemiş, görev alanlarını genişletmiştir”(Yaldır 2009:14).

“Barış zamanında “eyyâm-ı âdiyye” denilen mehter, Allah'a, Peygamber'e, Padişah' a ve efradına methiyeler düzenleyen, günün belirli zamanlarında ve törenlerde icra görevi olan bir müzik topluluğudur”(Kaya 2012:99).

Osmanlılarda hem sosyal alanlarda hem de savaşlarda fonksiyonel bir biçimde kullanılan mehterin, belli bir teşkilat yapısı dahilinde kurumsallaşması kaçınılmaz olmuştur. Osmanlıda mehter kelimesi başlığı altında karşımıza iki kurumun çıktığı görülmektedir. Bunlardan biri Mehteran-ı Hayme-i Hâssa, bir diğeri ise Mehteran-ı Tab-ı Alem'dir. Mehteran-ı Hayme-i Hâssa, padişah ve devlet erkânının çadırlarını, güneşliklerini imal etmek, günümüze gelen karşılığıyla saray ve konakların dekorasyonunda ihtiyaç duyulan mefruşat malzemelerini hazırlamak ve bunların onarım işlemlerini gerçekleştirmekle yükümlü bir kurumdur. Mehteran-ı Tab-ı Alem, gerek geleneksel giyim kuşamları, gerekse geleneksel sazları ile yaptıkları müziğinin ihtişamının, Osmanlı'nın güç ve kudretine hizmet etmesidir. Osmanlı Devleti'nin güç ve kuvveti, debdebe ve ihtişamını, şan, şöhret ve kudretini besleyerek ön plana çıkartan bu kurumlar, yapmakla yükümlü oldukları görevleri gereği, mehter kelimesi altında birleştikleri düşünülmektedir(Türkmen 2009 :14).

4.1. Osmanlı Devletlerinde Mehter Teşkilatının Tarihsel Gelişimi

Çalışmanın bu bölümünde mehter teşkilatının tarihsel gelişimi ve idari açıdan önemini açıklanacaktır.

Osman Bey ile başlayan Osmanlı mehter geleneği çerçevesinde, Orhan Bey döneminde mehter takımı sayısının çoğalmadığını tahmin etmekteyiz. Muhtemelen padişaha ait olan bir mehter takımı mevcut idi. Eğer mevcut başka bir mehter takımı olsaydı Rumeli'ye fetih için çıkan Süleyman Paşa'ya verilir. Vezirlere, beylere, sancaklara ve kalelere mehter takımının verilmesi, devletin büyümesi ile paraleldir. Fetihler ile beraber devlet teşkilatındaki yapılanma, mehterin de şekillenmesini sağlamıştır(Boztaş 2009:18).

Mehter yapılanması ve olgunlaşması I. Murad döneminde başlamıştır. Bu dönemde, teşkilat oturmaya ve görev dağılımları hususu daha çok netlik kazanmaya başlamıştır. Osmanlının sınırlarının genişlemesi, girilen savaşların sayılarının da artmasına neden olmuştur. Bu durum, mevcut mehteran sayısının da artmasını tetiklemiştir. "Osmanlı mehter teşkilatı I. Murad zamanında (1360-1389), yeniçeri birliklerinin kurulmasıyla gelişmiş ve yeniçerilere yardımcı nitelikte bir askeri kurum haline dönüştürülmüştür"(Yaldır 2009:14).

Osmanlı'da başta padişah olmak üzere birçok devlet erkânı, kıdemlerine göre mehter bulundurmuş olmakla beraber, tüm mehterlerin bağlı olduğu kurum padişah mehteri olan Mehteran-ı Tabl-ı Alem-i Hâssa'dır. Padişah mehterleri ilk dokuz, daha sonra on iki katlı olarak düzenlenmiştir. Vezir-i azamın dokuz, diğer vezirlerin, yeniçeri ağası, defterdar, beylerbeylerinin, daimi elçiliklerin, sancak beylerinin ve yörük beylerinin kıdemlerine göre azalan sayıda mehterhanelere sahip olduğu bilinmektedir. Mehteran sayısının XVI. Yüzyılda 200, XVII. Yüzyılın başlarında ise 228 kişiye çıktığı görülmektedir(Şahiner 2007: 21).

Fatih döneminde, düzenlenen devlet teşkilatı ile Mehteran-ı tabl-ı alemin yapısı da şekillendirilmiştir. Mehtere oldukça önem verdiği bir çok kaynakta belirtilen Fatih Sultan Mehmed, İstanbul'un fethinde mehter çok etkin bir şekilde

kullanmış, kuşatma dahilinde verilen saldırı emirlerinin parolası ve başlangıcı mehterin çaldığı “ceng harbi” olduğu bilinmektedir. Cengi harbînin ilk icrâ şekli yalnız davullarla çalınan ritimden ibarettir. Dolayısıyla, bu ritim savaşı haber veren işaret anlamı taşır(Mirzaoğlu 2002:46).

“Osmanlı Devleti'nin kurulduğu günden itibaren asırlarca Türk ordusuna savaşta eşlik etmiş, askeri yüreklendirip düşmanı sindirmiş ve Osmanlı Devleti'nin başlıca sembolü haline gelmiş olan mehter, bağlı olduğu Yeniçeri Ocağı'nın 1826 yılında “Vak'ayı Hayriye” olayı ile II. Mahmud tarafından kapatılması sonrası itibarını kaybetmiş ve yok olma süreci başlamıştır”(Yaldir 2009:8).

“II. Mahmud, yeniçeri ocağının yerine, “Âsâkir-i Mansûre-i Muhammediye” adıyla yeni bir ordu kurmuş, mehter teşkilatı yerine ise Avrupa askerî bandolarına benzer “Mızıkai Hümâyun” adında bir teşkilat kurmuştur. Mızıkai Hümâyun, yeniçeri ocağındaki mehterhane ile sarayın bu anlamdaki müzikal gelişimini karşılayan eski meşkhanenin yerini almıştır”(Say 2005:427).

4.2. Mehter Teşkilatında Kullanılan Enstrümanlar

“Mehter müziğinde kullanılan çalgıların her biri, savaş aletlerinden birini temsil eder. Kös; şahî topu, zil; kılıç seslerini, davul; top seslerini, nakkare; koşan atların nal seslerini, zurna; kişneyen atları, çevgan ise; yeniçerilerin savaş naralarını temsil etmektedir”(Kaya 2012:99).

4.2.1. Nefesli Enstrümanlar

Enstrümanın kökeni Asya' ya dayanmaktadır. Mehter teşkilatının en önemli enstrümanıdır.

4.2.2 Zurna

“Osmanlı mehter takımlarında iki çeşit zurna görülmektedir. Bunlardan birincisi Osmanlı ve Kırım mehterlerinde çalınan “kaba zurna” adı ile anılan türüdür. Bu tür, daha kalın sesli ve daha büyüktür. Diğer türü olan “curazurna” ise ince sesli olanıdır. Curazurna, davul ve nakkare eşliği ile çalınan bir sazdır”(Yaldir 2009:28).

4.2.3. Boru

“Boru, eski okunuşları ile “borı, borgıy” ve Arapça’dan alınan “nefir” mehterhanenin nefesli sazlarındandır”(Sanal 1964:69).

4.2.4. Zil

Zil, daire şeklinde bakırdan yapılmış vurmali bir çalgıdır. Kalınlığı birkaç milimetre olan zilin orta kısmına gidildikçe bombeleşme görülür. Bu bombe kısmın ortasında ise iki zili birbirine bağlamak için ip geçirmeye yarayan bir delik mevcuttur. Mehterin önemli çalgılarından birisidir. Eski Türklerde “çeng” şeklinde ifade edilir. Şavaşın bitimini duyuran ya da savaş esnasında teşvik amacı ile çalınan özel düzümlü “ceng-i harb” kavramının bugünkü karşılığı, savaş zilidir. Bu açıdan bakıldığında zil çalgısının savaşlarda önemli bir yeri vardır (Pirpon, 2014; 12).

“Zil ile çalınan bu düzümler zaman zaman tesbir edilerek “ceng-i harbi” usulü adı verilmiş ve bir zamanlar bu usül ile bestelenen harb havalarına da ceng-i harbi adı alem olmuştur”(Sanal 1964:90).

4.2.5. Kös

“Eski Türklerde “küvrüg” şeklinde ifade edilir. İki elle tutulan bu saz, çifttir. Parçalar eşit büyüklükte, tokmakla usül vurulur. Bakır üzerine deve derisi geçirilmiştir. Yarım yumurta şekline benzer ve üst kısmı en geniş yeridir”(Öztuna 1990: 464).

4.2.6. Nakkare

Mehter teşkilatında kullanılan vurmali bir çalgıdır. İki küçük değnekle çalınan, elle tutulur ölçüde ufak, üstü deri kaplamalı bir çift kâsedir. Bu sazın tekkelerde çalınanına kudüm, mehter esnafının kullandığı cinse ise, çifte nar’ra denilirdi (Pirgon, 2014; 12,13).

4. Bando

Osmanlı ordusunun mehter takımı Avrupalı devletlerin o kadar dikkatini çekmişti ki, 17. ve 18. yüzyıllarda başta Almanya olmak üzere neredeyse her devlet

Türklerde askeri müzik tarihi hakkında bir inceleme

kendi mehter topluluğunu oluşturma girişimlerinde bulunmaktaydı. "1685 yılında Würzburg, 1686 yılında Hannover ve 1690 yılında Münih'de mehter takımlarının kurulduğu günümüze kadar ulaşan bilgiler arasındadır. 1700 yılı başlarında Avrupa'nın irili ufaklı birçok şehrinde mehter takımları ya da adı değiştirilerek Türk Badosu manasında "Türken Trommel" isimli bandolar kuruldu. Bu bando takımlarında ilk yıllarda esir Türklerin önemli sayılarda olduğunu görmekle beraber, ilerleyen senelerde neredeyse bando takımlarının tümü Alman ve yerel müzisyenlerden oluşturuldu" (Çelik,2005:2169).

Yine üflemeli ve vurmali çalgılardan oluşan askeri ve sivil amaçlı kurulan bu bandolar zurna, kös, nakkare gibi Türk çalgılarını kullanmak yerine flüt, klarnet, trampet gibi çalgıları kullanıyorlardı. Başlarda tahta üflemeli çalgıları kullanan bandolar, 19. yüzyılın ortalarından itibaren bakır üflemeli çalgıları da kullanmaya başlamışlardır (Kaya, 2006; 101).

Osmanlıda ise mehterhanenin kapatılıp Muzıka-i Hümayun'un kurulmasından sonra üstün hizmetlerinden dolayı general rütbesi alacak olan Giuseppe Donizetti (Donizetti Paşa) ile kurumsallaşma ile ilgili önemli gelişmeler yaşanmış, çeşitli konserler verilmiş ve Muzıka-i Hümayun aynı zamanda bir müzik okulu hüviyeti de kazanmıştır. "Giuseppe Donizetti, "Osmanlı Saltanat Muzıkaları Baş Ustakârı" olarak, batı müziği yöntemlerine göre bandoyu eğitmiş ve geliştirmiştir. Flüt, piyano, armoni ve çalgılama (instrumentation) derslerini Donizetti vermiş, Avrupa'dan hem çalgı öğretmenleri, hem de çalgılar getirtmiştir"(Say,2000:510).

Muzıka-i Hümayun ile Türk müziğinde yeni arayışlara, yeni açılımlara yönelme çalışmalarına başlanmıştır. Muzıka-i Hümayun'un fasıl heyeti içinde, ney ile flütü, bir araya getiren bir düzen vardı: "Takımın batı musikisinin "majörülle minörüne yakın makamlardaki" peşrev ve saz semaileri, hafif şarkılar,

köçekçeler ve oyun havalarının armonize edilmesinden oluşan özel bir repertuarı vardı. Geleneksel musikinın batı sazlarına göre armonize edilmesi hevesinin ne kadar acemice de olsa, bu ilk örnekleridir... Türkiye'de çoksesli müzik eğitimi ve öğretimi veren ve ilk konservatuar sayılabilecek

Muzika-ı Hümayun'da yetişen kişilerle çeşitli ordu birimlerinde kurulan bandolar, belirli ölçüde de olsa halka çoksesli müzik zevkini aşlamıştır”(Budak,2006:55-56).

Osmanlı'da kurulan, bando, orkestra ve fasıl heyetinden oluşan Muzika-i Hümayun, 1924 yılında Ankara'ya taşınmış ve Riyaset-i Cumhur Musiki Heyeti adıyla Milli Savunma Bakanlığı'na bağlanmıştır. Bu kurum 1933 yılında Cumhurbaşkanlığı Filarmoni Orkestrası olurken aynı sene bando bölümü orkestradan ayrılmıştır (Kaya, 2006; 101).

Osmanlıdan günümüze ordu içinde her zaman askeri bandolar yer almıştır. Osmanlı döneminde Deniz Kuvvetlerindeki Yavuz ve Ertuğrul Mızıkası gibi farklı bandoların da oluşumu ile ilgili elimizde çeşitli bilgiler bulunmaktadır. Ancak Cumhuriyet döneminden sonra bandolar ile ilgili çeşitli girişimler dikkat çekmektedir. 1930'lu yıllardan itibaren farklı kuvvet komutanlıklarında er ve erbaşlardan oluşturulan askeri bandolar, bazı yıllar arasında personel sıkıntısı yaşasa da varlıklarını hep muhafaza etmişlerdir. 1939 yılında "Ankara Musiki Gedikli Erbaş Hazırlama Ortaokulu", 1949 yılında "Askeri Muzika Meslek Okulu", 1964 yılında "Askeri Mızıkası Okulu" adları ile açılan bando okulları 1985 yılında "Silahlı Kuvvetler Mızıkası Astsubay Hazırlama ve Sınıf Okulu" nun açılması ile Meslek Lisesi statüsüne kavuşmuştur (Kaya, 2006; 101)

30 Haziran 2003'ten itibaren 4 yıl eğitim veren Bando Astsubay Hazırlama Okulu ve 2 yıl eğitim veren Bando Astsubay Meslek Yüksek Okulu'ndan oluşan TSK Bando Okulları Komutanlığı yeniden teşkilatlanarak günümüzde toplam 6

sene bando eğitimi veren bir yapıya bürünmüştür. Kuruluşunu Muzıka-i Hümayun'a dayandıran bu 180 yıllık eğitim kurumu, günümüzde halen tüm kuvvet komutanlıklarının bando personel ihtiyacını karşılamaya devam etmektedir(Kaya, 2006; 102).

SONUÇ

Her ulusun kendi özelliklerini yansıtan bir müziği vardır ve bu müziklerde kendine has özelliklerle icra edilir. Türklerde müzik arkeolojik kazılarda bulunan kanıtlara ve tarihi kaynaklara göre 5000 yıl öncesine dayanmaktadır. Bulunan kanıtlar ışığında Türklerde müzik en çok dini ve askeri alanda kendini göstermiştir. Türklerde askeri müzik devlet yapısının gelişmesiyle daha da belirginleşmeye başlamıştır. Askeri müzik geleneği Osmanlılara Selçuklular vasıtası ile geçmiştir. Osmanlı askeri müziği, Osman Gazi zamanında savaşlarda yer almaya, mehter yapılanması ve olgunlaşması ise I. Murad döneminde başlamıştır. Bu dönemde, teşkilat oturmaya ve görev dağılımları hususu daha çok netlik kazanmaya başlamıştır. Mehterde kullanılan enstrümanlar zurna, boru, zil, kös, nakkaredir.

Osmanlıda mehterhanenin kapatılıp Muzıka-i Hümayun'un kurulmasından sonra üstün hizmetlerinden dolayı general rütbesi alacak olan Giuseppe Donizetti (Donizetti Paşa) ile kurumsallaşma ile ilgili önemli gelişmeler yaşanmış, çeşitli konserler verilmiş ve Muzıka-i Hümayun aynı zamanda bir müzik okulu hüviyeti de kazanmıştır. Osmanlı'da kurulan, bando, orkestra ve fasıl heyetinden oluşan Muzıka-i Hümayun, 1924 yılında Ankara'ya taşınmış ve Riyaset-i Cumhur Musiki Heyeti adıyla Milli Savunma Bakanlığı'na bağlanmıştır. Osmanlıdan günümüze ordu içinde her zaman askeri bandolar yer almıştır ve farklı isimlerde günümüze kadar gelmiştir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, B. (1994), Avrupalı Gezginlerin Gözüyle Osmanlıda Musiki, İstanbul, Pan Yayıncılık.
- Altınöçek, H.(1999), Askeri Musiki Geleneği ve Mehter hanenin Bir Kurum Olarak Yerleşme Süreci, OA. Cilt: 10, Balkan Ciltevi, İstanbul.
- Bibi, İbn, aktaran: Mükrimin Halil Yinanç, Hazırlayanlar: Refet Yinanç, Ömer Özkan (2010), Selçukname, Kitabevi Yayınları, no: 309 İstanbul.
- Boztaş, F. (2009). Onaltıncı yüzyılın sonuna kadar Osmanlı Devleti'nde tabl-ı alem mehterleri teşkilatı. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Budak, O. A. (2006). Türk Müziğinin Kökeni Gelişimi, Phoenix Yayınevi, Ankara.
- Çokamay, B. (2012). Türklere bakır çalgı olarak boru'nun ilk kullanımı ve tarihçesi. Türkiyat Araştırmaları Dergisi (31):445-459.
- Çelik L. (2005). Alman Bando Takımları Mehterin Kopyasıdır, 21-26 Kasım 2005 6. Uluslararası Türk Kültürü Kongresi Bildirileri-Cilt 5, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara
- Erendil, M. (1992), Dünden Bugüne Mehter, Genelkurmay Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- R. Finch, Musical Instruments in Uigur Literature and Art, Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi: <http://turkoloji.cu.edu.tr/ESKI%20TURK%20DILI/11.php>.
- Güner, S. S. (2007). Osmanlı Musikisi ve mehter. Karadeniz Araştırmaları Sayı:14 Yıl: 2007
- Gazimihal, M. R. (1955). Türk Askeri Müzikleri Tarihi, Maarif Basımevi, İstanbul.
- Kaya, E. E. Yeni Türk Müzik İnkılabına Hazırlık Olarak 1826-1920 Dönemi, Turkish Studies Dergisi- Volume 7/1, Erzincan, 2012
- Karasar, N. (2010). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, E. E. (2012). Türk ordu geleneğinde askeri müzik olgusu. İdil Sanat ve Dil Dergisi I (3):93-105.

Türklerde askeri müzik tarihi hakkında bir inceleme

- Kösemihal, M. R. (1939). Türkiye-Avrupa Musiki Münasebetleri, Numune Matbaası, İstanbul.
- Mirzaoğlu, F. G. (2002). Savaş alanlarından musiki meclislerine cengi harb. Türkbilig Türkoloji Araştırmaları Dergisi (3):45-52.
- Ögel, B. (1986). Türk Kültür Tarihine Giriş, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınlar, Cilt:8, Ankara.
- Öztuna, Y. (1990). Büyük Türk Musikisi Ansiklopedisi. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Özcan, A. (2002). "Türkler" maddesi. Osmanlı Devleti'nin askeri yapısı. cilt:10. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.
- Özcan, N. (2003). "Mehter" maddesi. İA. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Özaydın, A. (2007). "Nevbet" maddesi. DİA. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Özalp, N. (2000). Türk Musikisi Tarihi. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Özerdim, M. N. (1943). M. S. 4-5 inci Asırlarda Çin'in Şimalinde Hanedan Kuran Türklerin Şiirleri, Ankara, Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Dergisi, Cilt:2, Sayı:1, Ankara.
- Pirgon, Y. (2014) Osmanlı Dönemi Mehteran-I Tabl-I Alem Teşkilatına Genel Bir Bakış, Akademik Bakış Uluslararası Hakemli E- Dergi Sayı: 42 Mart – Nisan 2014
- Sertkaya, O. F. (1982). Eski Türkçede Musiki Terimleri ve Musiki Alet İsimleri, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, İstanbul.
- Say, A. (2005) Müzik Ansiklopedisi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Şahiner, N. (2007). Avrupa'yı titreten musiki mehter. Ankara: Elips Kitap Yayınevi.
- Sanal, H. (1964). Mehter Musikisi, bestekâr mehterler-mehter havaları. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Turan, O. (1996) Selçuklular Tarihi Ve Türk-İslam Medeniyeti, Boğaziçi Yayınları, İstanbul.

- Türkmen, M. N. (2009). Osmanlı'da askeri müzik mehter. İstanbul: AVK Yayın Dağıtım.
- Tuğlacı, P. (1986). Mehterhane'denBando'ya, Cem Yayınevi, İstanbul.
- Uçan, A. (2000) Geçmişten Günümüze, Günümüzden Geleceğe Türk Müzik Kültürü Müzik Ansiklopedisi Ankara
- Uzunçarşılı, İ, H. (1988), Osmanlı Devlet Teşkilatına Medhal, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Vural, T. ve Göher Vural, F. (2012). Büyük Selçuklularda nevbet geleneği. International Journal of SocialScience V (3): 563-576.
- Vural, T. (2012). Türk Askeri Müziğinin Savaşlardaki Yeri Ve Önemi, Turan-Sam Cilt: 4 Sayı: 13 Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi Dergisi
- Vural, F. G. (2011). İslamiyet'ten Önce Türklerde Kültür ve Müzik, Çizgi Kitabevi, Konya.
- Yaldır, A. A. (2009). Askeri müzik topluluğu mehter, geleneksel kıyafet ve müzik enstrümanlarının plastik açıdan seramik sanat objelerine dönüşümü. Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Each nation has a music that reflects its own characteristics and is performed with its own characteristics in the music. The history of military music tradition in Turks is based on the Asian Huns. Turks were the ones who spread military music from the south to the west. Later, in all the Turkish states, military music and military musical instruments had a great influence.

Turks used military music in their military structure. The oldest ancestors of the Turks, as well as worship and grow in time, have learned to use music in activities such as healing, war, entertainment and rest, sleeping small children. Thus, military music was later used in different names and further developed today light, and civil music began to develop with it.

In this research, the history of the Ottoman mehter organization, the structure of the mehter organization, the instruments used in the organization, the preciousness on the Turkish nation and the formation of today's band were tried to be determined.

2. Method

Literatur research and descriptive state analysis technique were used in the study. The information obtained from record sand literature review was used as material. The information (data) used was obtained by documentary source scanning, analysis technique. In the execution of this research literature survey and descriptive state analysis technique were used.

3. Findings Discussion and Results

According to the results of the research: Music in the Turks is based on evidence dating back 5,000 years according to historical evidence and archaeological excavations. In the light of the evidence found, music in Turks showed the most religious and military field. In Turks, military music has begun to be come more evident by the development of the state structure. Military music tradition passed through the Ottoman Seljuks. Ottoman military music,

Ahmet Selçuk BAYBURTLU

Osman Ghazi time to take place in wars, mehter structuring and maturation began in the period of I. Murad. In this period, the organization began to be more clear about sitting and task distribution. Instruments used in mehter are zurna, pipe, bell, kös, nakkaddir. Selçuk nevbet team cadres XI. In the centuries, it consisted of drums, drums, pipes and bells, while XII. From the first century onwards, this allegiance was also added to the Turkish borrowing, which is called "nay-i Turki".

Following the establishment of Muzika-i Humayun in the Ottoman Empire after the establishment of Muzikha-i Humayun, Giuseppe Donizetti (Donizetti Pasha), who received general ranks due to his superior service, experienced significant developments about institutionalization and various concerts were given and Muzika-i Humayun won a music school identity at the same time. Muzika-i Humayun, which was formed in the Ottoman Empire, consisting of band, orchestra and fasıl delegation, was moved to Ankara in 1924 and connected to the Ministry of National Defense under the name of the Riyaset-i Cumhur Musiki Delegation. This institution was the Presidential Philharmonic Orchestra in 1933 and the same year the band departed from the orchestra. In the Ottoman Empire, there were always military bands in the daily army.